

Til
Energi- og miljøkomiteen
Næringskomiteen
Landbruks- og matministeren
Miljøvernministeren

Oslo, 28.02.2007

I et felles brev kommer Fellesforbundet, Norsk Industri, Treindustrien, Norges Skogeierforbund og NORSKOG med sterk kritikk av Brennpunkt-programmet "Skogens konger" som ble sendt 2. januar i år. Siden dette brevet omtaler BioFokus og vår daglige leder Terje Blindheim (som ble intervjuet i programmet), finner vi det nødvendig å kommentere dette utspillet.

Kort om BioFokus: Vi er en liten stiftelse (sju ansatte) som har som formål å tilrettelegge informasjon om biologisk mangfold for beslutningstakere, samt formidle kunnskap innen fagfeltet bevaringsbiologi. Vår styrke er at alle ansatte er biologer med høy kunnskap om økologi, livsmiljøer og arter. BioFokus har drevet profesjonell konsulentvirksomhet siden 1996 og kartlagt over 10 millioner daa skog på oppdrag fra enten skogeierorganisasjoner eller det offentlige (kommuner, fylkesmenn og Dir. for Naturforvaltning). Vår rolle å tilrettelegge informasjon for oppdragsgiveren – i dette tilfellet, å kartlegge hvilke biologiske verdier som befinner seg på en eiendom og hvor disse er, slik at grunneier har et best mulig grunnlag for å bestemme hvordan eiendommen forvaltes. Hvordan grunneier velger å forholde seg til denne informasjonen - om han vil ta de miljöhensyn vi anbefaler, eller kun handle ut fra økonomiske hensyn – legger ikke vi oss opp i. Se ellers www.biofokus.no.

Biologisk mangfold kartlegges uten å registrere arter. MiS-metoden, som er den mest brukte metoden for miljøkartlegging i det meste av privateid skog, går ut på å kun kartlegge livsmiljøene, altså elementer (f.eks. død ved, gamle trær) der man forventer å finne rødlistede arter. Når BioFokus kartlegger skog, kartlegger vi også livsmiljøer (i henhold til MiS-metodikken), men *i tillegg* registrerer vi artsforekomster av rødlistearter og andre arter med spesifikke miljøkrav (f.eks. sopp- og lavararter knyttet til død ved, berg eller gamle trær). Vi mener at en slik kombinasjon gir et bedre grunnlag for forvaltning i forhold til å kun registrere livsmiljøene. For det første viser det seg at to områder som er tilsynelatende like om en kun ser på livsmiljøene (f.eks. har like mye død ved av samme beskaffenhet), ofte kan ha store forskjeller i hvor mange arter som faktisk lever i disse livsmiljøene. En årsak kan være f.eks. forskjellig skogshistorie. For det andre har vi per i dag for lite kunnskap om den faktiske utbredelsen til rødlisteartene. Dette er kunnskap som trengs, ikke minst i forhold til Regjeringens mål om å stanse tap av biologisk mangfold før 2010. BioFokus har i perioden 1996-2005 kartlagt ca. 400 ulike rødlistearter fordelt på flere tusen lokaliteter. Alle innsamlinger er belagt ved og gjort tilgjengelige gjennom de naturhistoriske museer. Hadde MiS-metoden blitt utført av biologisk kompetent felpersonell og med artsregistreringer, hadde vi fått en betydelig kunnskapsøkning mht. det biologiske mangfoldet. BioFokus mener det er en uholdbar strategi å ikke kartlegge arter med den begrunnelse at ingen er i stand til å kartlegge alle artene. Det eksisterer ingen næring eller forvaltningsmyndighet som ikke tar i bruk tilgjengelig kompetanse og kunnskap fordi den ikke kjenner hele sannheten. Vi har nylig utdypet disse problemstillingene i et innlegg i Aftenposten 5.1.2007¹.

¹ <http://www.biofokus.no/Nyhets sider/2007/1008debattinnlegg.htm>

Har vi "kommersielle hensikter"? Det hevdes i brevet at "en organisasjon med klare kommersielle hensikter uhemmet får sverte inntrykket av en seriøst arbeidende næring på landets rikskanal". BioFokus er som nevnt en stiftelse og driver dermed på non-profit-basis. BioFokus mottar ingen støtte fra staten eller noen andre aktører, og har heller aldri gjort det. Det "kommersielle" innslaget må være at vi selvsagt er avhengig av oppdrag for å lønne våre hardt arbeidende ansatte. Det som driver oss, er troen på at vi gir grunneiere og forvaltningsmyndigheter et bedre kunnskapsgrunnlag for sin forvaltning, og at vi derved gjør en god jobb for både oppdragsgiverne og naturen. For øvrig er det en gåte at vi skulle ha noen kommersiell fordel av å kritisere skognæringen, en av våre oppdragsgivere. BioFokus har som formål å arbeide innenfor fagfeltet bevaringsbiologi. Dette medfører at vi i tillegg til å dokumentere naturverdier ønsker å bidra med å finne løsninger for en styrket forvaltning av biologiske verdier. Å være kommersielt involvert i de problemstillingene vi ytrer oss om ser vi på som en styrke i denne sammenheng.

Rollefordelingen mellom konsulent og grunneier. Vi ble forespurt om å delta i programmet, og valgte å kommentere denne spesielle hogsten på Vinterbro. Ansvarsforholdet ved utvelgelse av nøkkelbiotoper er slik det skisseres i brevet fra de fem organisasjonene: Konsulenten (her: BioFokus) foreslår nøkkelbiotoper med nærmere angitte verdier, mens skogeieren kan søke skogeierandelslagene om å få fjernet nøkkelbiotoper fra listen. (I prinsippet kan skogeier hogge hva han vil, men han kan da risikere at hogsten ikke blir godkjent etter Levende Skog-sertifiseringen.) Det vi ikke liker, er når grunneier forsvarer hogst av nøkkelbiotoper med at "hogsten ble utført i samråd med biologer". Det var dette som skjedde i den hogsten på Vinterbro som ble omtalt i Brennpunkt. Dette er å påberope seg et falsk miljøalibi og fraskrive seg ansvaret som grunneiere og skognæringen har for å ivareta hensynet til biologisk mangfold.

Profesjonskamp? I brevet antydes det at det er en profesjonskamp som ligger bak BioFokus sine standpunkter. Dette ser vi på som et forsøk på å avlede oppmerksomheten fra saklig kritikk. For oss er det likegyldig om miljøverdier registreres av universitetsutdannede biologer, høyskoleutdannede naturforvaltere eller andre som kan vise til at de har god kunnskap om arter og økologi. Det viktige for oss er at biologisk mangfold skal registreres i felt av folk som kan vise til realkompetanse på biologisk mangfold. I dag er det nok med et tre dagers kurs for å utføre miljøkartlegging ved hjelp av MiS-metoden. På samme måte mener vi at operasjoner bør utføres av leger, og fly bør føres av piloter – vil man også kalle dette "profesjonskamp"? For vår del er vi er opptatt at arbeidet skal utføres skikkelig, ikke av profesjonskampen i seg selv. Vi vil for ordens skyld nevne at vi i mange år har greid å utføre kartlegging med biologer i felt til konkurransedyktige priser i forhold til selskaper som bruker ikke-biologer i feltarbeidet.

Uavhengige registreringer gir mest tillit. Vi påpekte i programmet at det ikke nødvendigvis er gunstig at miljøverdier i skog kartlegges av skogbrukereide organisasjoner. Det er veldig tette bånd (eierskap) mellom de fleste takstselskaper og de skogeierforeningene som er ansvarlig for hogstene. Dette kan svekke tilliten til at registreringene blir utført på en uhildet måte. Vi vil likevel presisere at om metodikken endres, slik at registreringene utføres av personell med biologisk kompetanse, uavhengig av økonomiske interesser, og i åpenhet, så vil vi med glede ta i mot flere konkurrenter på fagbiologiske miljøregistreringer.

Miljø står ikke i motsetning til næringsvirksomhet. Vi har ikke har hatt til hensikt å "sverte" næringen ved å la daglig leder bli intervjuet i dette programmet, og vi er derfor noe overrasket over det krasse angrepet fra skognæringen. Brevet forsøker da i liten grad å tilbakevise våre utsagn. Bortsett fra rene faktaopplysninger om hvordan nøkkelbiotoper velges ut – noe som bekreftes av næringsorganisasjonenes brev – var daglig leders kommentarer først og fremst rettet mot Landbruksdepartementets metodikk for miljøkartlegging, ikke mot næringen. Å ta miljøhensyn på en liten andel av

arealet står da heller ikke i motstrid til å ha en økonomisk bærekraftig og kommersielt lønnsom skogsdrift.

Til slutt har vi et spørsmål til Landbruks- og matminister Terje Riis-Johansen (som har sektoransvar for miljø) og miljøvernminister Helen Bjørnøy (som har det overordnede miljøansvaret): Sett i lys av at 48% av artene på rødlista har sitt levested i skog, og at den dominerende metoden for miljøregistreringer i skog (MiS) ikke inkluderer registrering av rødlistede arter, ber vi om å få vite følgende: *Har Regjeringen ambisjoner om å styrke naturtypekartlegging (inkludert rødlistearter) i skog, for bedre å være i stand til å nå 2010-målet om å stanse tap av biologisk mangfold? Vi ser det som helt umulig å stanse tapet før vi vet hva som finnes av arter i skogene og hvor de mest utsatte av disse befinner seg.*

Vennlig hilsen
Styret i BioFokus

Dag Hjermann (styreleder)

Sigve Reiso

Øystein Røsok

Knut Bjørn Stokke